

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

MUDr. Pavla Svrčinová, Ph.D.

náměstkyně ministra pro ochranu a podporu veřejného zdraví a hlavní hygienička ČR

Praha 29. září 2022

Č. j.: MZDR 40394/2021-8/OVZ

MZDRX01L0TLO

METODICKÝ POKYN
pro krajské hygienické stanice a Hygienickou stanici hl. m. Prahy
ve věci řešení podnětů na hluk z kostelních a radničních zvonů

Vzhledem ke stále přetrvávajícím podnětům a dotazům veřejnosti, které se týkají problematiky hluku z kostelních zvonů, tímto (po vzájemné konzultaci s Českou biskupskou konferencí) usměrňuji a **p ř i k a z u j i** vykonávat následující postup orgánů ochrany veřejného zdraví v předmětné věci.

Legislativa a právní stanovisko

Zákon o ochraně veřejného zdraví¹ definuje hluk v ust. § 30 odst. 1, přičemž z tohoto a následujících ust. by mohl vyplývat závěr, že povinnost dodržovat hygienické limity² hluku se vztahuje i na provozovatele, resp. uživatele kostelních a radničních zvonů, byl by takový výklad nesmyslný a absurdní.

Ústavním soudem již bylo v minulosti judikováno, že *dalším naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je*

¹ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

² Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů

pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy činí z práva nástroj odcizení a absurdity.³ Nejvyšší správní soud pak k tomu dále dodává, že při výkladu a následné aplikaci právních předpisů tedy nelze prosazovat pouhé fragmentární čtení textu zákona, ale naopak je na místě posuzovat danou věc poněkud širší perspektivou.⁴ A z pohledu interpretace předpisu: Dojde-li pak rozhodující orgán na základě různých výkladových metod k odlišným závěrům, je třeba aplikovat takový výklad, který vedle samotného znění předpisu zohledňuje rovněž širší souvislosti jeho přijetí, zejména pak jeho účel; nejde-li tento dovodit z konkrétního ustanovení, je třeba vycházet z předpisu jako takového, jeho vazeb na jiné předpisy, k jejichž provedení byl například přijat, důvodových zpráv apod. Samozřejmě je nutné zahrnout úvahu, již se rozhodující subjekt při tomto výběru řídil, do odůvodnění rozhodnutí tak, aby bylo možné je následně přezkoumat.⁵

Pokud budeme nazírat na předestřené situace touto širší perspektivou, dojdeme k dále uvedeným závěrům. Předně je potřeba rozčlenit oba zmíněné případy, neboť každý má svá určitá specifika, byť u obou představují východisko ústavně zaručeného práva a svobody. Podle ust. § 2 odst. 1 správního řádu⁶ správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Z této maximy pak vyplývá i povinnost správního orgánu v každém jednotlivém případě provádět interpretaci příslušných právních vět za účelem zjištění obsahu právní normy a aplikaci této zjištěné právní normy na konkrétní případ ústavně konformním způsobem.

Pokud jde o problematiku hluku působeného vyzváněním kostelních zvonů, nelze bez dalšího takový zvon a související zařízení označit za zdroj hluku a příslušnou právnickou osobu (např. farnost) za provozovatele zdroje hluku ve smyslu ust. § 30 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví. Pouze určité odbíjení má funkci

³ Srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997, publikovaný pod č. 30/1998 Sb.

⁴ Srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2009, č. j. 9 Ans 5/2008-107, uveřejněno pod č. 1829/2009 Sb. NSS sv. 5/2009.

⁵ Srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2007, č. j. 3 Ads 50/2006-29

⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

oznamovat čas, zatímco jiné má účel náboženský, související se zachováváním určitého církevního obřadu.

Podle čl. 16 odst. 1 Listiny základních práv a svobod má každý právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu. Podle čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod církve a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech. Obdobná úprava je rovněž v čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.).

V předmětné věci činila i Česká biskupská konference, která své plenární zasedání (duben 2022) uzavřela s tím, že právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru je třeba vykonávat pokud možno konsensuálně a s velkou mírou ohleduplnosti. Česká biskupská konference apelovala na jednotlivá biskupství, aby v případě podnětů na hluk z kostelních zvonů bylo postupováno s maximální možnou mírou ohleduplnosti a vstřícnosti s dosažením dohody nebo oboustranně přijatelného kompromisu. V této věci bylo dále doporučeno, aby jednotlivá biskupství, resp. farnosti, spolupracovaly s místními civilními autoritami a zejm. s případnými stěžovateli.

Pokud jde o problematiku věžních/radničních hodin umístěných obvykle na radničních a jiných věžích, pak ani zde nelze najít prostor pro aplikaci ust. § 30 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví. Podle čl. 8 Ústavy se zaručuje samospráva územních samosprávných celků. Podle ust. § 2 odst. 2 zákona o obcích⁷ obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Umisťování hodinových strojů a oznamování času obyvatelům je historickou záležitostí, která ve všech obdobích státnosti české, moravské a slezské v jakýchkoli formách představovala nedílnou součást koloritu měst a obcí. Již jen z důvodu trvání této tradice po staletí lze dovodit, že se jedná o záležitost, kterou si konkrétní obec řeší podle svých potřeb a možností a zákonodárce nemohl na regulaci takové činnosti z hlediska dodržování hygienických limitů hluku v zákoně o ochraně veřejného zdraví myslet. V tomto

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

ohledu je tedy třeba případný podnět či petici směřující k omezení doprovodného zvuku hodinového stroje adresovat příslušným samosprávným orgánům, aby tyto demokratickým hlasováním vyjádřily většinovou vůli občanů obce. Není v působnosti orgánu ochrany veřejného zdraví takový zdroj hluku podřizovat výkonu státního zdravotního dozoru a není tak v jeho pravomoci ani ukládat v této souvislosti pokuty či jiná opatření.

Metodický závěr

Ze shora uvedeného vyplývá, že vyzvánění kostelních, ale i radničních zvonů nelze označit za zdroj hluku, který by podléhal výkonu státního zdravotního dozoru podle zákona o ochraně veřejného zdraví.

MUDr. Pavla Svrčinová, Ph.D.

náměstkyně pro ochranu a podporu
veřejného zdraví a hlavní hygienička ČR

Rozdělovník:

- všem ředitelům krajských hygienických stanic a Hygienické stanici hl. m. Prahy
- řediteli Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě
- řediteli Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem
- řediteli Strážního zdravotního ústavu

Na vědomí:

- Ministerstvo pro místní rozvoj
- Kancelář veřejného ochránce práv
- Česká biskupská konference
- Asociace krajů ČR
- Svaz měst a obcí ČR
- Sdružení místních samospráv ČR